

Práce je málo, zažité pořádky se mění

Počet lidí bez práce se již několik měsíců za sebou strmě zvyšuje a ani vyhlídky na další období nejsou vůbec příznivé. Podle analytiků se únorová míra nezaměstnanosti, kterou ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejňuje dnes, dostane přes deset procent. A takové číslo mění i dosud zavedené vztahy na pracovišti a zažité zvyklosti lidí.

"Některé společnosti chtějí za každou cenu dostat vše dolů - počty lidí i jejich platy," říká šéf nejsilnějšího odborového svazu OS KOVO Josef Středula s tím, že metody, které jsou k tomu použité, jsou nyní dokonce předmětem policejního šetření.

Pracuji za ženu i za syna

"Setkali jsme se se společností z hutnického oboru, která zaměstnávala lidi na základě dohody o provedení práce. Pokud si chtěl někdo vydělat více, pracoval i na dohodu pro svou ženu či další rodinné příslušníky," říká Středula s tím, že právě dohoda o provedení práce je nyní mezi firmami hodně populární. "Jiný podnik zase snížil počet zaměstnanců téměř z devatenácti set na padesát, ale tržby a výkon má stále stejný. Lidé pracovali na dohodu, ale státu na sociálním a zdravotním pojištění podnik neodvedl téměř nic," dodává Středula.

Zaměstnanci totiž mají často na výběr pouze ze dvou možností - buď přistoupí na praktiky svých šéfů, nebo se půjdou přihlásit na pracovní úřad. Už v lednu přitom bylo podle statistik ministerstva práce a sociálních věcí bez práce 574 226 lidí. A odhady analytiků na další růst nezaměstnanosti potvrzují i pochmurné zprávy, které z tuzemských podniků přicházejí téměř každý týden.

Jen před pár dny oznámil například výrobce autodílů Brose, že do roka zavře závod s 300 lidmi v Trutnově.

Na konci roku by se podle odhadů společnosti Patria Finance měla míra nezaměstnanosti vyšplhat až na 10,6 procenta. "Zatímco nyní se propouštělo hlavně v průmyslových odvětvích a bez práce jsou tak hlavně muži, nyní začne propouštění v sektoru služeb, případně i ve státní sféře, kde budou na řadě už i ženy," dodává David Marek, hlavní analytik Patria Finance.

Některé firmy či pracovní agentury se na další propouštění pro jistotu připravují už nyní - po zaměstnancích chtějí dopředu podepsat výpovědi, do kterých pak stačí dopsat pouze datum. "Celé naše oddělení muselo povinně podepsat dohody o ukončení pracovního poměru s tím, že není jisté, koho z nás vlastně nakonec doopravdy vyhodí," říká zaměstnanec jedné jihočeské počítačové firmy, který si raději nepřál být jmenován, ale jeho totožnost HN znají.

Žebrající manažeři

Přestože nejčastěji se propouští v dělnických profesích, krize ztlačila i na manažery. I když jsou ochotni slevit ze svých finančních požadavků až na polovinu předchozí mzdy a hlásí se i na pozice výrazně nižší, než jejich kvalifikace, práci se jim nedaří najít.

"V mnoha případech se totiž potenciální zaměstnavatel obává jejich přílišné kvalifikace, či toho, že jakmile se jim naskytne lepší příležitost, odejdou," vysvětluje Jan Bubeník ze společnosti Bubenik Partners. Dodává, že takových lidí je v dnešní době přitom relativně dost - podle jeho odhadů až dvacet či třicet procent z těch, co hledají práci.

Zatímco dříve byli manažeři nedostatkové zboží, dnes už o ně tak velký zájem není. "Nejsou noví hráči na trhu, několik firem se sloučilo, několik jich zaniklo. Stále je tu stejný počet lidí, ale židlí, na kterých mohou sedět, ubylo," říká Bubeník s tím, že zatímco před dvěma lety musel pomalu držet manažerům "pistoli u hlavy", aby si vůbec poslechli nějakou nabídku, dnes za ním chodí sami a on jim odpovídá, že pro ně nic nemá.

"Situace na trhu se rozhodně nezlepšuje, ale naštěstí už ani nezhoršuje, řekl bych, že je stabilizovaná. Poptávka je například po lidech, kteří umí ořezávat náklady či vymáhat dluhy. Naopak hodnota lidí, kteří umí expanzi, nebo zavádět nové koncepty v marketingu relativně klesá," dodává Bubeník.

Trendy na trhu práce

Nezaměstnanost 10 procent

Podle oslovených analytiků nezaměstnanost za únor poprvé překročí deset procent. Podle dnes používané metodiky přitom dosud desetiprocentní hranice překonána ještě nebyla.

Nekalé praktiky firem

Firmy se snaží šetřit. Daleko více využívají "Dohody o provedení práce" a když je potřeba, může zaměstnanec vyplnit takovou dohodu i za rodinné příslušníky. Kvůli snadnějšímu propouštění nechají své lidi dopředu podepsat výpověď, kam stačí jen později doplnit datum.

Manažeři na ocet

Současná situace dopadá i na manažery. Někteří jsou bez práce dlouhodobě a i když jsou ochotni pracovat za poloviční platy, nové místo nenajdou. Poptávka je po lidech, kteří umí ořezávat náklady či vymáhat dluhy, manažeři, kteří umí expanzi, mají smůlu.